

Vreden kokar efter polistrakasserierna

De två civilpoliserna blev vansinniga när Jesper fotograferade deras arbete. Jesper trakasserades, men överlistade ordningsmakten med sin Iphone. Under hot om urinprov tvingade de honom att radera bilderna. Han återskapade dem och publicerade berättelsen på sin blogg.

Den osannolika David mot Goliat-historien har skapat en intensiv debatt om polisens påstådda maktmissbruk i Stockholms tunnelbana.

Jesper Nilsson var på väg hem från jobbet, men hejdade sig vid spärrarna i Hornstulls tunnelbanestation.

När han såg två storvuxna män fråga ut ett par tonåringar var han bara tvungen att hala fram mobilkameran. Jesper misstänkte att de var civilklädda poliser, i färd att kontrollera pojkarnas biljetter.

Han skriver om kollektivtrafiksfrågor för vänstersajten Dagens Konflikt och hade sedan länge intresserat sig för olika påståenden om att poliser i Stockholm "extraknäcker" som biljettkontrollanter i stadens privatägda tunnelbana. Nu tog Jesper chansen att dokumentera det, med tre bilder.

De civilklädda poliserna, som först inte ville avslöja att de var just det, blev rasande när de fick syn på honom. Enligt Jesper ryckte den ene tag i hans mobiltelefon, därefter ska han ha pressats in i ett hörn, med en hand om strupen.

Poliserna förklarade att det är olagligt att fotografera på platsen.

Men Jesper visste att tunnelbanestationer räknas som offentlig plats och att det inte heller finns något generellt förbud mot att fotografera poliser. Han sa att han inte gjort något olagligt.

Poliserna krävde att Jesper skulle radera bilderna. När han vägrade började de insinuera att han var drogpåverkad, och hotade att gripa honom med misstanke om narkotikabrott. När han till slut raderade bilderna var brottsmisstanken plötsligt borta och Jesper gick hem. Men historien slutade inte där.

Väl hemma lyckades den tekniskt begåvade Jesper återskapa bilderna. Med hjälp av ett amerikanskt laboratorium fick han dessutom fram det klipp han började filma när polisen angrep honom.

Han la upp en bloggpost om upplevelsen, tillsammans med videon som visar hur de två männen hånfullt och aggressivt anklagar Jesper för att vara en "knarkare eller vad som helst" och hotar att gripa honom.

På twitter och i bloggosfären jublade tusentals över Jesper Nilssons listiga tilltag. Nyheter24 avslöjade att polismännen arbetade på ungdomsroteln i Stockholm, och där tyckte sig många kunna skönja ett mönster.

Händelsen i Hornstull, som utspelade sig förra fredagen, har döpts till "gategate" och mynnat ut i en intensiv debatt om polisens arbetsmetoder.

Bloggvreden har kokat från höger till vänster. Flera politiker, däribland Stockholms kulturborgarråd Madeleine Sjöstedt, har uttryckt bestörtning.

Historikern och debattören Rasmus Fleischer har tagit fasta på att chefen för Ungdomsroteln där de två poliserna arbetar heter David Beukelmann och på 90-talet gjorde sig känd som chef för den kontroversiella "rejkommisionen". Kommissionens uppgift var att upptäcka narkotikabrott i samband med rejvfester. Kritikerna menade att poliserna i gruppen var godtyckliga och hårdhänta i sina många gripanden och höll på att döda en ungdomskultur medan narkotikamissbruket knappast påverkades av deras framfart.

David Beukelmann är även ansvarig för narkotikautbildningen på Polishögskolan och har skrivit mycket om hur man bekämpar knark.

Enligt hans teorier räcker det inte att söka efter fysiska tecken på drogpåverkan. Även klädstil och beteendemönster kan vara symtom på att någon använder droger.

Av den polisanmälan som Hornstullspoliserna gjort mot Jesper Nilsson framgår att Beukelmanns poliser befann sig vid tunnelbanespärrarna för att bekämpa just narkotikabrottslighet, samt skadegörelse.

Sedan 1993 är det inte bara olagligt att bruka narkotika, utan även att ha det i kroppen. Det är unikt för Sverige och innebär att polisen har rätt att frihetsberöva den som anses se påverkad ut för att undersöka personens kroppsvätskor. Rasmus Fleischer menar att det är den lagen som möjliggjorde polisernas hotfulla agerande mot Jesper Nilsson.

- Det är bara narkotikalagstiftningen de kunde gå på. Den ger ett nästan oändligt utrymme för godtycke. Vad som helst kan anses vara tecken på misstanke i ett visst sammanhang. Om det visar sig att man inte har narkotika i kroppen kan man inte få upprättelse i efterhand, säger Rasmus Fleischer.

Han och många andra tror att polisen systematiskt ägnar sig åt biljettkontroller i tunnelbanan för att på så sätt få möjlighet att kroppsvisitera. - Jag antar att man ser biljettkontroller som en ursäkt för att muddra folk, och kolla deras fickor och se om man hittar något rullpapper eller så, säger Rasmus Fleischer.

Hypotesen går ut på att poliserna använder tunnelbanespärrarna som kontrollplatser, för att hålla koll på skumma beteenden och därigenom komma åt ungdomar som exempelvis röker hasch eller målar graffiti. Men Andreas Fahlén, pressansvarig på Stockholmspolisen, förnekar att polisen har biljettkontroller som arbetsmetod. Han tror att uppgifterna om biljettkontrollerande poliser är skrönor från organiserade plankare.

- Det är inget man praktiserar. Sedan är det alltid så att när det händer sådana här saker så finns det en grupp människor som tycker att det ska vara gratis att åka tunnelbana. De hör av sig till medierna. Det finns ingenting som gått ut centralt om att vi ska kontrollera trafikanten i kollektivtrafiken för att komma åt andra brott, säger Andreas Fahlén.

David Beukelmann, chef på ungdomsroteln, instämmer i Fahléns beskrivning. Det händer att hans poliser ingriper mot plankare som tas på bar gärning, men enligt honom är det ingen arbetsmetod.

- Ungdomsroteln kollar inte folks biljetter. Däremot är det ett brott enligt ordningslagen. Är man innanför spärrarna utan giltigt färdbevis är man skyldig till brott mot ordningslagen och får en bot på 1000 kronor. Det är en polisiär åtgärd bland många andra, säger David Beukelmann.

Han har inga kommentarer till polisens dokumenterade hot mot Jesper Nilsson. Beukelmann motiverar det med att det pågår en utredning mot de två poliserna, som gäller ofredande, egenmäktigt förfarande och olaga tvång, alternativt tjänstefel.

Dessutom har poliserna själva anmält Jesper Nilsson för ofredande och grovt förtal. Rättsjournalisten Stefan Wahlberg är en av många rättskunniga som tycker att polisernas anmälan, som upprättats tillsammans med en jurist, är närmast skrottretande felaktig.

- Det är så enormt stora rättsliga brister och rena sakfel att det är otroligt. En av delarna av det grova förtalet ska ha bestått i att han lämnat uppgifter till media och att de fått stor spridning. Om man vet något om juridik vet man att den som lämnar uppgifter till en tidning aldrig kan dömas för förtal, säger Stefan Wahlberg.

Leif GW Persson, kriminolog och professor vid Rikspolisstyrelsen, fördömer polisernas beteende men ser det som ett verk av två enskilda polismän.

- Det handlar om beteendet hos enskilda individer. Det är inte ett normalt polisbeteende. Det här tyder på ovana och bristande rutin. Jag känner de här polismännens chef och han är en alldeles utmärkt polis. Jag har svårt att tro att han skulle uppmuntra till sådana här saker. Samtidigt är han mycket kritisk till polismännens uppträdande mot Jesper Nilsson - som nu ska utredas.

- Det finns ingen grund att ingripa mot detta. Utpressning är väl att ta i men det kan bli fråga om olaga tvång eller olaga hot. Åklagarens utredning rullar ju på nu.

Men om Jesper Nilsson inte lyckats återskapa filmsekvensen från tunnelbanan är det tveksamt om det blivit någon utredning över huvudtaget, enligt Leif GW Persson.

- Då hade han hamnat i en svår bevissituation och polismännen hade bara kunnat neka.

Johannes Forsberg

Publicerad 19 februari 2010

Uppdaterad 19 februari 2010

URL till denna sida: <http://www.expressen.se/Nyheter/1.1888707/vreden-kokar-efter-polistrakasserierna>